

SZABADSÁG

LIBERTY

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily.

Beolvadt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Csillaga, Esti Újság, Amerikai Hírnap, Magyar Népnap, Magyar Hírmondó, Californiai Magyar Farmer.

A legrégibb és legnagyobb magyar lap Amerikában. — Megjelenik minden nap.

NO. 2. SZÁM.

HARMONADIK ÉVFOLYAM.

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, Hétfő, 1920. január 5.

THIRTIETH YEAR.

EGYES SZÁM ÁRA, 2 CENT.

LENINÉK MA MÁR SZIVESENLÁTNÁK A BÉKEGALAMBOT

A szoviet kormány készen van arra, hogy engedelmeket tegyen. Denikinnek azonban a megbüntetését követelik.

Az esztvánoknak több oldalon sikerült győzedelmeskedniük.

DORPAT, jan. 2. — Klische államtitkár, aki a szoviet kormány megbízásából az esztvánokkal itt beható tanácskozáskor folytat, kijelentette, hogy a kormány szívesen hajlandó megengedni a nagy hatalmaknak, a béke érdekében, ellenben semmire sem hajlandó arra, hogy Denikine tábornoknak a jobbát nyújtsa.

Egy esztendővel ezelőtt, mondta az orosz szoviet kormány elnöke, hogy a szoviet kormány megbízta, hogy az volt a helyzet, hogy szívesen kötöttünk volna békét Denikinével. Ma azonban más a helyzet: harc a végkimerülésig. Két óra közlök az egyiknek el kell pusztulnia.

Klische kijelentette, hogy a szoviet kormány hadserege ma három millió, jól felfegyverzett, jól begyakorolt, jól táplált emberből áll s hogy ez a hadsereg "leggyőzedelmesebb."

Ennek ellenére is, az orosz kormány kijelenti, hogy ezt a nagy szoviet hadsereget hajlandó elbocsátani abban az esetben, ha az európai országok biztosítják Oroszországnak számára a békét. A szoviet kormány ügynökait az értesítést szerették, hogy Franciaország nagyrányú erőfeszítésre készül a szoviet Oroszország ellen.

Az a szerződés, amelyet a szoviet kormány megkötött és az esztváni ideiglenes kormány aláírta, arról tesz tanúbizonyságot, hogy az esztvánok több oldalán is, nagy győzelmet arattak. S ezeket a győzelmeket a szoviet kormány most hivatalosan is elismeri.

A szoviet kormány és az esztváni különben megegyeztek egymással arra vonatkozólag, hogy az esztváni hadseregbe nem vesznek fel olyan katonát, aki Yudenis tábornok alatt harcolt a vörös hadsereg ellen.

ÜDVÖZLIK AZ ELNÖKÖT.

WASHINGTON, jan. 2. — Wilson elnök tegnap az idegen kormányok itteni képviselőinek legelső üléstől kapott újévi üdvözléseket.

Üdvözlő táviratok érkeztek Angliából, Belgiumból, Luxemburgból, Svédországból, Olaszországból és más európai országokból, valamint a délamerikai köztársaságokból.

Az elnök különben több mint két órát töltött a Fehér Ház déli verandáján és a szobájában érkezett.

Lloyd Prevostra hárul már a vád

Cecil Vester Lloyd Prevostot, Mrs. Brown unokaöccsét, vádolja Brown meggyilkolásával. Prevostot letartóztatták.

A rendőrök szerint Prevost az egyetlen, aki a rejtélyt megoldhatja.

MT. CLEMENS, jan. 2. — Allan Straight, itteni rendőrfőkapitány szerint, Lloyd Prevost, a meggyilkolt J. Stanley Brown sógora az egyetlen, aki a rejtélyes ügyre világosságot tud deríteni. A rendőrök szerint Lloyd Prevost, Mrs. Brownnak, a meggyilkolt gazdag fiú özvegyének az unokaöccse. De nem akar vallani, pedig, mondja Straight, ő az egyetlen, aki a szöveget eloszlatná a félreérthetéseket, amelyek a gyilkosság körül, amely december huszonegyedikén volt, felmerültek. A gyilkossággal kapcsolatban egyszerűen már letartóztatták Prevostot, Mrs. Brownnal együtt, azonban tisztázták magukat és akkor szabadlábra helyezték. Később az a gyanú merült fel, hogy rablógyilkosság történt, amelynek egy Cecil Vester nevű nő volt a szerzője. A nő Chicagóban le is tartóztatták.

A hurok egyre szűkebbre szorult a szép Cecil nyaka köré és így, utolsó kétségbeesett erőfeszítésében kijelentette, hogy Stanley Brown a mount elemenszi országúton tulajdonképpen Lloyd Prevostot, Mrs. Brown szeretőjét és unokaöccsét marta meg. — Te ölted meg Brown, mert állította a remegő leány Prevost, a vizsgálóbíró előtt, te tudod, hogy te ölted meg és most egy asszony szoknyája mögé akarsz bujni!

Prevost egy szóval se felelt a vádra.

Brown öt évvel ezelőtt ölték meg, négy revolvorgolyt löttek hárulról a nyakába. Brown Mt. Clemensben, ahol született és a hol majdnem minden ember ismeri, este tíz órakor látta utoljára. Ő azt mondja, hogy felment a szállóba, ahol neki és Brownnak együtt volt a szobája. Körülbelül három blokkot ment a város főutcáján, olyan időben, mikor az az legnagyobb forgalom volt. Ennek ellenére nem tud senki mondani, akivel találkozott volna s nincsen senki a városban, aki őt látta volna. Sőt a szállóban se látta volna. Sőt a szállóban se látta senki felmenni a szobájába. Ez mindenesetre nagyon terhelő Prevostra nézve.

Nagyon valószínű, hogy a következő események most már villámgyorsan fogják egymást követni. Ezek után nem lehetetlen, hogy tényleg Prevost volt Brown gyilkosa.

Képzhető, hogy egész Mt. Clemens milyen izgalommal várja a fejleményeket.

Az Egyesült Államok minden részéről érkeznek érdeklődések az a ró michigani fővárosba, melynek a Ford-Trubone pályahelyén kívül, a városban van hasonló szentációja.

Japán a vörös terror ellen

Kolehak orosz tengernagy szibériai kormányának bukása veszedelmét jelent Japánra nézve is, mert most már a japán hadseregnek kell szembeállnia a bolshevik orosz hadsereggel. Képünkön több japán katonai előkészület mutatunk be. Főnlairól Akyama tábornok és Shiba generális. Lent a japán császár utban a főhadiszállás felől.

NAGY BOTRÁNYT SZÜL A MAGYAR TÖMEGKIVÉZÉS

Lenin megtorló rendszabályokkal fenyegetnek, ha a magyar törvényesítés továbbra is akasztatna.

Megint kilenc kommunista végzetek ki kínos halállal.

Karl H. Weigand amerikai tudósító Berlinből a következőket jelenti: Nikolai Lenin, az orosz bolshevik kormány feje személyesen szikrátvárat küldött a magyar kormányhoz, a legszigorúbb megtorló rendszabályokkal fenyegetve meg azt arra az esetre, ha a kommunista tömegkivégzése Budapest továbbra is folytatódik.

A magyar fehér terror azonban nem törődik ezzel a fenyegetéssel és nem törődik azzal az óvással sem, amelyet az angol kiküldöttek, valamint a Bécsben segélyakcióban résztvevő milánói, bolognai és ravennai delegátusok emeltek, hanem kiméltlenül folytatja a kommunista katonák szoros értelemben vett kiirtását.

Hétfőn Budapestben újabb kilenc kommunista végzetek ki, kilenc kivégzés teljes nyilvánosság előtt folyt le. Sok százan voltak jelen, köztük, mint mondták, a szövetséges missziók tagjai is.

A kivégzettek között volt Dr. László Jenő is, a kommunista forradalmi törvényekének az elnöke, valamint Korvin Ottó, aki a bolshevik belügyminiszteriumban a politikai osztály feje volt.

A kivégzésekről ideérkezett borzalmas részletekről, arra lehet következtetni, hogy a magyarok nem igen értenek az akasztáshoz, amennyiben a kivégzettek halála rendkívül lassan következett be. Általában az akasztásnál öt perc a halál elkövetkezésének ideje, míg például Kohn Árpád akasztásánál, aki rendkívül erős férfi volt, a halál csak tizenhárom perc múlva volt konstátálható.

A holttesteket akasztás előtt hagyták lógni a főtornyán elkövetés után nem vesz részt.

Közös kérelem a Vatikánhoz

A vörös kereszt a pápa közbelépését kéri két-száz ezer szibériai hadifogly megmentésére.

RÓMA, jan. 2. Benedek pápa nemrég levélét kapott a nemzetközi vörös kereszt genfi főhadiszállástól, amelyben arra kéri, hogy a befolyását használja fel a szerencsétlen két millió szibériai hadifoglynak kiszabadítására, akik a legnagyobb nyomorúságnak s nélkülözésnek vannak kitéve.

A levelet Gustav Ador, volt svájci köztársasági elnök és a vörös kereszt bizottsági elnöke írta alá.

A pápa válaszában kijelentette, hogy a levélnek minden sorához a legteljesebben járul hozzá és azonnal fel fogja kérni a hatóságokat, hogy sürgősen működjenek közre a szerencsétlenek érdekében.

Garranzaék választanak

Carranza a választások előtt le akarja csillapítani a forrongó kedélyeket Mexicóban.

MEXICO CITY, jan. 2. Carranza mexicói elnök elhatározta, hogy ha kell a legnagyobb eréllyel, lecsillapítja a lázongó kedélyeket az országban, mielőtt az elnöki választás ideje, amely júliusra esik, bejövökétlenk.

Az elnökkel körülbelül husz generális tárgyal ebben az ügyben már napok óta. Hivatalos körökben biztosra veszik, hogy a tanácskozáson most már megfelelő eredménye is van.

Tizenöt helyen választottak mostanában, a képviselőházban megválasztott helyekre. Majdnem az összes kerületben korábbi pártiak jöttek be, még pedig nagy többséggel. Ez az eredmény kétségessé teszi annak a híresztelésnek a hitelt, amelyet Obregon generális terjeszt, hogy a Carranza kormány már az utolsó óráit éli.

Most már egyáltalán nem lehetetlen, hogy Carranza elálltától a tervétől, amelyet eddig hangzatosított, hogy a következő elnökválasztáson nem vesz részt.

A MÉRKA ÉREZI A BEVÁNDORLÁS FOGYATKOZÁSÁT

Az Inter-Racial Council szerint máris vagy négy millió idegenből jött munkásokra lenne szükség.

A bevándorlás megfogyatkozása egyik oka az élet magas árának.

Mint az egyik new yorki lap megállapítja, az Inter Racial Council szerint az amerikai ipar nap nap hátrányát jelenti az a körülmény, hogy a bevándorlás az előjelek szerint a háboru előtti számaránynak egyharmadára fog leesni.

A tanács igazgatóságára, melynek DuPont tábornok az elnöke, nyilatkozatot adott ki, kiemelve azt, hogy az amerikai munkapiacra még legalább négy millió munkásra és munkásszóra lenne szükség, akik idegen országokból vándoroltak volna be, ha a háboru ezt a folyamatot meg nem akasztotta volna. A nyilatkozatot többek között ezeket állapítja meg:

"A new yorki bevándorlási tisztviselőket nézve szerint a bevándorlók száma a jövő esztendőben alig háromszáz ezerre becsülhető, szemben a háboru előtti évenkénti kilencszáz ezer egy millió főnyi bevándorlással."

"Hogy ez mit jelent, megértjük akkor, ha tekintetbe vesszük, az, hogy a bevándorlás hiánya folytán Amerika a háboru alatt nélkülözni volt kénytelen a friss munkaerőt, amelyre pedig akkora szükség lett volna. Ezenkívül még az az eset is fennáll, hogy rengeteg ittlakó idegen készült visszatérni a szülőföldjére a háboru nyomán."

A nyilatkozatot ezután megállapítja azt, hogy mindez nagyban hátráltatja az amerikai termelést és egyben hozzájárul az élet árának állandó emelkedéséhez is.

Ugyanis úgy áll a helyzet, hogy éppen azok maradtak el a bevándorlás hiánya folytán, akik az országban a legkevesebb idegen munkást tudták volna megfizetni. Ez a körülmény, hogy a gyárosok most már csak magasabb áru cikkeket gyártanak.

Az amerikai iparnak különösen alacsonyabb munkásokra van szüksége, olyanokra, akik az alacsonyabb minőségű munkát végzik, amelyet az amerikai elvégzési nem hajlandó.

A nyilatkozatot megjegyzi, hogy igaz az, hogy védeni kell az országot a radikalizmusnak a bevándorlás útján való terjedése ellen, azonban nagyon rossz program az, amely ki akarja zárni annak a munkásszereget a bevándorlástól, amely munkásszeregre az ország iparának oly nagy szüksége van.

KAROLY VOLT CSÁZSAR AJÁNDÉKA

Százezer koronát küldött az éhes bécsi gyermekeknek.

GENF, jan. 2. — A napokban "Hűség" aláírással százezer korona érkezett Bécsbe, a szenvedő gyermekek felségélyezésére. A százezer koronás ajánlék szerzőjét sikerült kinyomozni Károly volt osztrák császár személyében. Az ajándék Svájból érkezett.

Egy korona most valamelyik kevesebb, mint egy amerikai penny.

Később, mikor kiderült, hogy a százezer koronát Károly küldte, levelet is küldött, amelyben bocsánatot kér, hogy nem küldhet többet, mert nincsen neki több. Kijelenti leveleiben, hogy azért nincsen neki, mert az osztrák kormány a vagyonának javarészt lefoglaltatta.

Embertelenség a nyílt kivégzés

Jane Adams és mások elítélik a chicagói börtönigazgatót, mert az egyik rabot 200 tásra előtt végzetette ki.

CHICAGO, jan. 2. A chicagói börtönben tudvalevően elhatározták, hogy kétszáz rab jelenlétében fogják kivégezni Raffalo Duraziot, még pedig elrettentő példának a gonosztervek részére. Ez a dolog élénk kritikára adott alkalmat. Miss Jane Adams a következőket mondotta:

"Az a vélemény, hogy az ilyen látvány elrettentő például szolgál, érthető volt a régi, vad időkben, amikor még a kivégzett gonosztervek fejét a londoni hidon állították ki. Az ilyen szokás visszavezet bennünket a sötét korszakokhoz, amikor a büntetést a bosszúvágy még nem igen tudták megkülönböztetni."

Miss Mary McDowell, a University of Chicago Circle tagja ezeket mondta:

"Nézetem szerint az ilyen dolog teljesen szükségtelen és felületlenül rossz hatással van a bűnösökre. Én részéről határozottan tiltakozom az ilyen eljárás ellen."

A sheriff, Harry C. Laubheimer nem törődött volna a tiltakozással, de főlkérésre Lowden kormányzó intézkedett, hogy a kivégzés megtekintésére egyetlen rabot se kényszerítse.

Igy aztán csak azok a rabok láthatók Duraziot kivégzésénél, akiknek célja arra a helyre nyílt, ahol az akasztófát felállították.

Amikor reggel 8 óra tájban megszorult a hurok az elítéltyűnkán, megborzadva nézték a cellák legkeményebb szivű rabjai is, voltak olyanok is, akik elfordultak, mert nem tudták nézni a borzalmas jelenetet. Egy rab a kötélen himbálódzó test láttára elkezdte énekelni a Közélebb, Uram, Tehozzád... kezdetű zsoltárt.

Durazio nyugodtan lépett az akasztófa alá. Amikor megkérdezték, hogy van-e valami mondandója, nem válaszolt. Erre a hőhergélkedé nyomban fejére tették a haláspapát és ráhúzták a kivégzési köpenyt, majd nyakára illesztették a hurokot és kirúgták alóla az állványt. Az orvos pár perc múlva konstátálta a halál beálltát.

GOMPERS NYILATKOZATA

American Federation of Labor elnöke kijelenti, hogy az amerikai munkásság megteszi 1920-ban a kötelességét.

WASHINGTON, jan. 2. Samuel Gompers az American Federation of Labor elnöke kijelentette, hogy az amerikai munkásság 1920-ban minden tekintetben eleget fog tenni a kötelességének, hogy ezáltal is segítsen azokat a problémákat megoldani, amelyek az Egyesült Államok előtt állnak az esztendőben.

Gompers többek között a következőket mondta:

"Az amerikai munkások a jövőben épen úgy eleget akarnak tenni a kötelességüknek, mint akkor a multban eleget tettek. Mint amerikai polgárok akarnak a munkásság eleget tenni a kötelességüknek. Az amerikai munkások elsősorban voltak mindig polgárok, azután lettek munkások. Mint amerikai polgárok, az az ideálunk, hogy az érvényesülési alkalom legyen közös mindannyiunk számára."

Lehet, hogy a munkásszervezetek ma sokszor talán kellemetlen segítséget szereztek másoknak, de nem szabad elfelejteni, hogy a munkásszervezeteknek egy nagyobb bajnak vetjük eléjé, a nemzet szétosztásának.

Dicsőség az 1920 esztendőnek! Bár szabadságot, dicsőséget és boldogságot hozna nekünk!"

TELJES ERŐVEL A VÖRÖSÖK ELLEN, IGÉRI PALMER

Az igazságügyminiszter szerint az amerikai népek meg kellene ismerne a vörösöknek tévtanait.

Hamarosan kétezer agitátor deportálása várható.

WASHINGTON, jan. 2. Az elmúlt éjszaka óriási arányú letartóztatások történtek. Az ország minden részében tömegesen fogták el a vörösöket és 3,049 embert tartanak zárást alatt. Az elfogottak nagyjából kétezer idegen, akiket rövidesen deportálnak.

Mint Washingtonból jelentik, Palmer igazságügyminiszter kijelentés az az egyik lapudósító előtt, hogy a miniszterium hamarosan fog kétezer vörös agitátort fog deportálási eljárásból összefogdosatni, egyben arra hivta fel az amerikai népet, hogy újévkor azt fogadják meg, hogy tanulmányozni és megérteni igyekezni az úgynevezett vörös mozgalom.

Az igazságügyminiszter szerint a vörös tanok terjedését leginkább úgy lehet megakasztani, ha mindenütt, ahol csak lehet, tanítjuk azoknak a bolsevisták és alapalapságait. Az iskolában, a templomokban, a gyülekezőkben, szóval mindenütt ott, ahol a vörösök a lábukat megvetni szeretnék.

Kijelentette, hogy az igazságügyminiszterium a jövő év folyamán is kiméltlen harcot fog lefolytatni mindennemű olyan mozgalom ellen, legyen ez bármennyire burkolva is, amely ezeket az eszközöket hirdeti, vagy rokonszenvez iparkodik biztosítani azok részére, akik ezt hirdetik.

Mint Palmer megállapítja, a bolsevizmus követői az Egyesült Államokban nagyrészt szokások bűnösök, félrevezetett idealisták, társadalmi vakhíttűk és szerencsétlen idegbeteg férfiak és nők. Ellenségei a kormány, ellenségei a vallásnak, az otthonnak és olyan tanokat hirdetnek, amelyek fenekéstől fordítanak fel a társadalomnak emez oldalait.

A bolsevizmus, mondotta, nem a fejlődésen alapuló radikalizmus jelenik, hanem egy kőlköleges tant, amely a diktatort erőszakkal akarja elérni. Ezért nem a szabadságszerető emberek mozgalma ez, hanem határozottan kriminális és tiszteltetlen mozgalom.

Mindzeket Lenin maga mondta el a harmadik kommunista konferencián. Száz úgynevezett bolshevik között állig van egyetlen igazi bolshevik, ellenben van harminckilenc gazember és hatvan félrevezetett bolond. Ez a tan a tulajdon elvének pusztulását, a vallás pusztulását és az istenségbe vetett hit pusztulását propagálja. Mosgalom ez a demokrácia ellen és egynehány ember erőszakkal elérni hatalmának biztosítására.

Mialatt a bolshevik az Egyesült Államokban sztrájkokat szítanak, azáltal Lenin és Trotzkij Oroszországban eltiltják a sztrájkokat és elnyomják az ipari szakszervezeteket. A szoviet alkotmány felfüggesztésével és a proletáriátus korrumpált részének katonai diktatúrájával az orosz bolshevik kísérlet a demokrácia ellentétének tekintendő az igazságügyminiszter szerint.

A maga részéről kétségbevonja azt, hogy Amerika szátmilliónyi népe a Lenin és a Trotzkij kiscsi, de verszomjas csapatának uralma alá akarja helyezni magát.

Hatalmas kötetet tesz ki a SZABADSÁG

NAGY KÉPES NAPTÁRA

TELVE SZEBENY, AZ SZEBB KÉPEKSEL ÉS KITONO OLVASNI VALÓ KÖRÖKAL, AMELYEK SZÉPEK A SZERZŐK ÉS KEDVESEK A LÉLEKNEK.

Gyönyörű Nagy Naptárunkat

25 CENTET.

